

Verplichte vaccinatie werknemers in strijd met fundamentele mensenrechten

Recentelijk worden de geluiden in de samenleving steeds sterker dat diverse bedrijven hun werknemers zouden verplichten om zich te laten vaccineren met het covid-19-vaccin. Verschillende personen die door hun werkgevers onder druk gezet worden om te vaccineren hebben mij benaderd om juridisch advies. De verplichting is van een zodanige aard dat werknemers ontslag boven het hoofd hangt als ze weigeren om zich te laten vaccineren. Behalve dat er druk uitgeoefend wordt op werknemers om te vaccineren, wordt er in bepaalde bedrijven ook gezegd dat bij weigering tot vaccineren werknemers tweemaandelijks een PCR- test zullen moeten overleggen. De vraag die hier aan de orde is: “Mogen bedrijven werknemers verplichten om zich te laten vaccineren met het covid-19- vaccin?” Als we antwoord willen geven op deze vraag moeten we als eerste kijken naar wat de nationale wetgeving zegt. In de Grondwet zijn grondrechten opgenomen die inherent zijn aan een democratische rechtstaat. Zo is in artikel 9 van de Grondwet het recht op eerbiediging van de fysieke integriteit opgenomen. Het verplichten van mensen om zich te laten vaccineren pleegt inbreuk op dit recht. Het recht op lichamelijke integriteit betekent onder meer dat je niet zonder toestemming aan iemands lichaam mag komen. Dit recht biedt mensen dus ook bescherming tegen ongewenste (medische) ingrepen aan hun lichaam. Verplichte vaccinatie kan getypeerd worden als een onvrijwillige geneeskundige interventie, en dat vertegenwoordigt een inmenging in de fysieke integriteit. Tevens raakt verplichte vaccinatie ook het recht op eerbiediging van het privéleven, welke ook beschermd wordt door de Grondwet.

Suriname is partij bij internationale verdragen en in artikel 5 van het Inter- Amerikaans Verdrag voor de Rechten van de Mens is eerbiediging van de fysieke integriteit van de mens opgenomen. Artikel 7 van het Internationaal Verdrag voor Burgerrechten en Politieke Rechten (BUPO) bepaalt dat lidstaten het recht op fysieke integriteit van burgers dienen te waarborgen. Het weigeren van een werknemer om de werkplek te betreden, omdat hij of zij niet gevaccineerd is in strijd met het non- discriminatiebeginsel welke verankerd is in de Grondwet. Gelet op de ernst van de covid-pandemie is het begrijpelijk dat bedrijven maatregelen nemen om hun personeel te beschermen. Echter moeten diezelfde bedrijven ervoor waken dat ze op onrechtmatige wijze fundamentele mensenrechten gaan schenden. Des te meer omdat er verschillende meningen zijn met betrekking tot de ernstige bijwerkingen die deze vaccins die zeer snel op de markt gebracht zijn kunnen hebben. De voorstanders van verplichte vaccinatie beargumenteren hun standpunt door onder andere aan te geven dat verplichte vaccinatie in het belang van de volksgezondheid is. En inderdaad hebben overheden ook de verplichting om zorg te dragen voor een goede volksgezondheid. Echter mag het nimmer zo zijn dat het ene recht leidt tot vertrapping van fundamentele mensenrechten.

Internationaal is bekend dat inbreuken op fundamentele mensenrechten onder stringente voorwaarden toegestaan kunnen zijn. Een zeer belangrijke vraag in dit alles is: Onder welke condities zijn inbreuken op deze rechten toegestaan? Een inbreuk op een mensenrecht moet

wettelijk geregeld zijn, wat betekent dat er een voldoende en duidelijke wettelijke basis voor de maatregelen moet zijn. Voorts moeten de regels duidelijk zijn om willekeur bij handhaving te voorkomen. Daarnaast moet er sprake zijn van een legitiem doel en moet de inbreuk die gepleegd wordt proportioneel zijn ten aanzien van het nagestreefde doel.

Een inbreuk op een mensenrecht moet dus allereerst wettelijk geregeld zijn. Zonder wetgeving mogen bedrijven of personen, hun personeel niet verplichten om zich te laten vaccineren. De Grondwet en de mensenrechtenverdragen stellen duidelijke grenzen aan de inbreuk op mensenrechten. Belangrijk is ook dat de maatregel die inbreuk pleegt op een fundamenteel mensenrecht tijdelijk moet zijn. We kunnen concluderen dat een werkgever een werknemer niet mag verplichten om het covid- vaccin te nemen, omdat die verplichting geen wettelijke basis heeft. Werknemers die onder druk gezet worden door hun werkgever of ontslagen worden omdat ze zich niet willen laten vaccineren moeten zich aanmelden bij de dienst Arbeidsinspectie van het Ministerie van Arbeid. Een andere voorwaarde om inbreuk te kunnen plegen op zo een belangrijk recht is de voorwaarde van proportionaliteit: In deze is van belang, is de maatregel van verplichte vaccinatie daadwerkelijk noodzakelijk om het legitiem doel te bereiken, en dat is de indamming van het corona virus en het beschermen van de volksgezondheid. Naar mijns inziens zijn er ook minder ingrijpende maatregelen maar zeker wel effectieve maatregelen, die genomen kunnen worden om dit doel te bereiken. De vraag die ik in deze discussie wil opwerpen is het volgende: Is het verplicht stellen van de covid- vaccinatie de enige oplossing in het kader van indamming van covid- 19 en bescherming van de volksgezondheid? Daarbij in gedachten houdend dat de huidige covid-vaccines (nog) geen volledige bescherming bieden en dat gevaccineerden nog steeds besmet kunnen raken met het covid- 19 virus. Alhoewel ik de mening ben toegedaan dat de covid- vaccinatie niet de enigste maatregel is die de ziekte covid effectief zou kunnen indammen, is het duidelijk dat er hierover discussie kan zijn en een diepgaand maatschappelijk debat in deze zou het beste zijn. Immers, als men gewoon weg aanvaardt dat verplichte vaccinatie noodzakelijk is dan moeten de autoriteiten er honderd procent van overtuigd zijn dat de op de markt gebrachte vaccins veilig en doeltreffend zijn, zonder te veel nevenwerkingen en fysieke of medische nadelen. En dat is voor velen juist het grootste probleem met het vaccin Astrazeneca en de andere vaccines, die heel snel op de markt zijn gebracht. Je kunt deze vaccines namelijk nog niet vergelijken met bijvoorbeeld het gele koorts vaccin. Het is dan ook begrijpelijk en het was te verwachten dat er binnen samenlevingen groepen mensen zijn, die bedenkingen over deze vaccines hebben. Dit komt niet alleen in Suriname voor maar overal ter wereld. Het is zaak dat de autoriteiten met die groepen in beraad gaan om samen na te gaan hoe het covid- 19 virus effectief kan worden ingedamd, terwijl er wel degelijk rekening gehouden wordt met de mensenrechten en de grondrechten van elke burger in dit land. Geen enkele samenleving is hetzelfde en de overheid dient daarmee rekening te houden. Een maatregel blindelings overnemen van een ander land, ook al is dat in collectief verband van Staten, lijkt mij onwijs. Elke samenleving heeft haar eigen dynamiek en sociale cohesie. Een verworvenheid van de moderne samenleving is dat ook de meningen van minderheidsgroepen en andersdenkenden tellen. Mensen die een andere mening hebben op welk gebied dan ook mogen nimmer onderdrukt of gediscrimineerd worden, ook niet subtiel. Ook het

non- discriminatie beginsel is verankerd in de Grondwet. Waarborging van rechten zoals gelijkheid, non- discriminatie, het recht van vrije meningsuiting en andere vrijheidsrechten en integriteitsrechten zijn essentieel in een democratische rechtstaat. En elke overheid moet ervoor waken dat deze fundamentele mensenrechten gewaarborgd blijven.

mr. Reita WeeWee- Madhuban